POLSKI MIĘDZY JĘZYKAMI

SCENARIUSZ LEKCJI JPJO

Temat: *Od dworku do literackiej kawiarni. Jak szukać śladów polskich pisarzy i opowiadać o przestrzeni?*

METRYCZKA ZAJĘĆ

POZIOM A2 (podstawowy wyższy)

CZAS TRWANIA 90 min

FORMA słuchanie + praca z tekstem + analiza słownictwa + dyskusja w parach

MATERIAŁY

- podcast z dr Martą Nowicką
  POLKAst odc. 2. *Literackie podróże po Polsce*
- karta pracy
- zdjęcia tradycyjnego dworku oraz księgarniokawiarni
- tablica/flipchart
- markery

CELE OGÓLNE

- zapoznanie osób uczących się z fenomenem turystyki literackiej w Polsce
- rozwijanie sprawności selektywnego słuchania oraz mówienia na materiale popularnonaukowym
- przełamywanie barier w opisywaniu miejsc turystycznych w kontekście geograficzno-literackim

CELE SZCZEGÓŁOWE. OSOBA UCZĄCA SIĘ POTRAFI

- wyjaśnić pojęcia: *literaturoznawstwo*, *biografia* oraz *szlak turystyczny*
- zidentyfikować i poprawnie zinterpretować nazwy własne oraz przymiotniki odimienne w nagraniu
- wyrazić i uzasadnić własne zdanie na temat atrakcyjności danego regionu lub zabytku
- użyć w praktyce struktur gramatycznych celownika i miejscownika z wymaganymi przyimkami

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami” realizowanego na UwB ze środków NAWA.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1 FAZA WPROWADZAJĄCA | OK. 15 MIN

- **Rozgrzewka językowa (burza mózgów)**: lektor/ka pokazuje zdjęcia tradycyjnego polskiego dworku (np. w Żelazowej Woli lub w Czarnolesie) oraz nowoczesnej księgarniokawiarni
- **Dyskusja sterowana**: Jak myślicie, kto mieszkał w tym starym domu? Czy to dobre miejsce do pisania książek? Gdzie wolicie czytać: w domu, w parku czy w kawiarni? (poziom A2)
- **Wprowadzenie do tematu**: przedstawienie postaci ekspertki z podcastu
  (Dzisiaj naszym przewodnikiem jest dr Marta Nowicka, która bada literaturę i wie wszystko o miejscach w Polsce, które inspirowały wielkich pisarzy.)

Zdj. 1. Zabytkowy dwór szlachecki z XVIII wieku, Janowiec nad Wisłą[1]

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Zdj. 2. Wrzenie Świata, księgarniokawiarnia w Warszawie [2]

---

[1] Pobrano z: https://wycieczkownia.pl/tours/kazimierz-dolny-sandomierz-juraark-baltow-3-dni/.

[2] Pobrano z: https://www.facebook.com/wrzenie/photos/wrzenia-%C5%9Bwiata-ksi%C4%99garnia-instytutu-reporta%C5%BCu-warszawa-ul-ga%C5%82czy%C5%84skiego-7fot-dav/626354737445626/?wtsid=rdr_0qfMpLDHvtkm0PVQI.

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami" realizowanego na UwB ze środków NAWA.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

2 FAZA REALIZACYJNA (SŁUCHANIE I PRACA Z TEKSTEM) | OK. 50 MIN

KROK A. PRZED SŁUCHANIEM – *Słowniczek badacza literatury* | ok. 10 min

- lektor/ka wprowadza słownictwo, które dr Marta Nowicka stosuje w swojej opowieści: *literaturoznawca/badacz*, *biografia*, *klimat/atmosfera miejsca*, *szlak turystyczny*

KROK B. PIERWSZE SŁUCHANIE (GLOBALNE) | OK. 15 MIN

- odsłuch wybranego fragmentu podcastu (około 4–5 min), w którym dr Nowicka opowiada o konkretnym regionie lub mieście (np. Mazowsze, Warszawa lub Kraków)
- **zadanie dla osób uczących się**: zapisz na karcie pracy, jakie konkretnie miasto lub region jest teraz omawiane oraz jakie jedno słowo najlepiej opisuje to miejsce według gościni

Cel: ćwiczenie selektywnego słuchania i rozpoznawania nazw własnych oraz przymiotników na poziomie A2

KROK C. DRUGIE SŁUCHANIE – MODUŁ GRAMATYCZNY | OK. 25 MIN

- lektor/ka odtwarza krótki fragment ponownie, zwracając uwagę na naturalne tworzenie przymiotników oraz użycie przypadków

CZĘŚĆ A. PRZYMIOTNIKI LOKALNE

W języku polskim przymiotniki od nazw miast i państw tworzymy najczęściej za pomocą przyrostka *-ski/-cki* i piszemy je małą literą.

- Kraków --> **krakowski** (np. *krakowskie kawiarnie*)
- Warszawa --> **warszawski** (np. *warszawski szlak reportażu*)
- Polska --> **polski** (np. *polskie tradycje*)

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami” realizowanego na UwB ze środków NAWA.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

ĆWICZENIE 1.

Stwórz przymiotnik i uzupełnij zdanie.

1. Sopot to miasto nad morzem. Uwielbiam (Sopot) ..... festiwale literackie.
2. Ta kawiarnia ma (Paryż) ..... klimat.
3. Adam Mickiewicz pisał piękne wiersze. To jest polskie dziedzictwo (literatura) .....
4. Dr Marta Nowicka bada (Zakopane) ..... szlaki pisarzy.

1: sopockie, 2: paryski, 3: literackie, 4: zakopiańskie

CZĘŚĆ B. CELOWNIK I MIEJSCOWNIK W PODRÓŻY

(Materiały pomocnicze na tablicę lub do rozdania osobom uczącym się)

Miejscownik (gdzie? po czym? o czym?) – końcówki w liczbie pojedynczej: -e, -u, -i/-y, **końcówki w liczbie mnogiej**: -ach. Używamy go po przyimkach *w* (w środku) oraz *po* (przemieszczanie się po powierzchni/terenie).

- Warszawa Mieszkam w Warszawie. / Spaceruję po Warszawie.
- Kraków Pisarz pisał książki w Krakowie. / Chodzę po Krakowie.
- Mazowsze Ten dworek znajduje się na Mazowszu. / Podróżujemy po Mazowszu.
- Dom / Dworek Muzeum jest w starym dworku. / Chodzę po dworku.
- Kawiarnia Siedzimy w literackiej kawiarni. / Chodzimy po tej kawiarni.

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami” realizowanego na UwB ze środków NAWA.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

ĆWICZENIE 2.

Wybierz poprawny przyimek i formę rzeczownika.

1. Dr Marta Nowicka bardzo często rozmawia o podróżach **[w / po]** (Polska)
   .....
2. Turysta chętnie przygląda się [- / w] (stary dworek)
   .....
3. Wisława Szymborska przez wiele lat mieszkała [w / po] (Kraków)
   .....
4. Lubię chodzić [w / po] (warszawskie kawiarnie)
   .....
5. Czesław Miłosz spędził część życia [w / po] (Ameryka)
   .....
6. Badacz literatury wierzy **[- / w]** (każde słowo)
   ..... pisarza.
7. Osoba ucząca się pilnie przygląda się **[- / na]** (rękopis noblistki)
   .....
8. Czy w wakacje pojedziesz **[w / po]** (literacki szlak)
   ..... na Mazowszu?
9. Nowoczesne biblioteki znajdują się dzisiaj **[w / po]** (każde duże miasto)
   ..... w Polsce.
10. Ten znany reportażysta podróżuje właśnie **[w / po]** (Dolny Śląsk)
    .....

1: po Polsce, 2: staremu dworkowi (bez przyimka!), 3: w Krakowie, 4: po warszawskich kawiarniach, 5: w Ameryce, 6: każdemu słowu (bez przyimka!), 7: rękopisowi noblistki (bez przyimka!), 8: po literackim szlaku, 9: w każdym dużym mieście, 10: po Dolnym Śląsku

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami" realizowanego na UwB ze środków NAWA.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

ĆWICZENIE 3.

Uzupełnij luki, wpisując wyrazy w odpowiedniej formie (miejscownik).

1. Dr Marta Nowicka opowiada w podcaście o (piękna Warszawa) ..... .
2. Turysta na szlaku intensywnie myśli o (stara fotografia) ....., którą ma w (plecak)..... .
3. Dzięki tej lekcji rozumiem, dlaczego poeci żyli w ..... (dworki).
4. Wisława Szymborska napisała wiele wierszy w (swoje mieszkanie) ..... w (Kraków) ..... .
5. Uwielbiam biegać i spacerować po (zielony park) ..... w Żelazowej Woli.
6. Juliusz Słowacki urodził się na dawnych Kresach, ale zmarł w (daleki Paryż) ....
7. Czy na (ta zagraniczna wycieczka) ..... szukać domu Adama Mickiewicza?
8. Ta mała księgarnia ukryta jest w (wąska ulica) ..... blisko rynku.
9. Dzięki polskim literatom w (te kawiarnie) ..... do dziś panuje niezwykła atmosfera.
10. Bardzo lubię czytać biografie i rozmawiać o (polskie autorki) ..... .

1: o pięknej Warszawie, 2: starej fotografii, 3: w dworkach, 4: w swoim mieszkaniu; w Krakowie, 5: po zielonym parku, 6: w dalekim Paryżu, 7: na tej zagranicznej wycieczce, 8: w wąskiej ulicy, 9: w tych kawiarniach, 10: o polskich autorkach

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami” realizowanego na UwB ze środków NAWA.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

3 FAZA PODSUMOWUJĄCA (PRODUKCJA JĘZYKOWA) | OK. 25 MIN

ĆWICZENIE 4.

Praktyka mówienia – wywiad z dr Martą Nowicką „Gdzie na weekend?" | 25 min

Osoby uczące się pracują w parach. Jedna osoba wciela się w rolę dziennikarza/dziennikarki prowadzącej program „POLKAst", a druga gra rolę ekspertki – dr Marty Nowickiej. Przeprowadzają krótką rozmowę w studiu. Prowadzący/a pyta o radę, gdzie jechać na weekend w Polsce, a dr Nowicka poleca jedno ciekawe miejsce i tłumaczy, dlaczego warto je wybrać.

BANK PRZYDATNYCH ZWROTÓW

Rola A: dziennikarz/dziennikarka	Rola B: ekspertka
• Dzień dobry Państwu! Witam w POLKAście. • Pani Marto, mam pytanie. Gdzie warto pojechać na weekend w Polsce? • Dlaczego poleca pani to miejsce? Co można tam robić? • To brzmi świetnie! Dziękuję za rozmowę.	• Dzień dobry! Dzisiaj chcę polecić... • Moim zdaniem warto tam pojechać, ponieważ... • Proponuję to miejsce, bo... • To idealne miejsce na weekend, ponieważ....

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami" realizowanego na UwB ze środków NAWA.

KARTY INFORMACYJNE DLA EKSPERTA (do wyboru)

KARTA 1. ŻELAZOWA WOLA

Co to za miejsce: dom, w którym urodził się słynny kompozytor Fryderyk Chopin
Gdzie leży: bardzo blisko Warszawy
Dlaczego warto tam pojechać: jest tam bardzo duży, zielony i piękny park; w soboty i niedziele można słuchać koncertów fortepianowych na żywo
Zdania pomocnicze: „Polecam Żelazową Wolę, ponieważ to blisko Warszawy."; „Warto tam pojechać, bo w weekend można słuchać pięknej muzyki."

KARTA 2. ZAKOPANE (HARENDA)

Co to za miejsce: tradycyjny, stary drewniany dom poety Jana Kasprowicza
Gdzie leży: na południu Polski, w wysokich górach (Tatrach)
Dlaczego warto tam pojechać: z okien domu jest przepiękny widok na góry; obok muzeum znajduje się klimatyczny, kolorowy ogród poety
Zdania pomocnicze: „Proponuję Zakopane, bo bardzo lubię polskie góry."; „Warto zobaczyć Harendę, ponieważ ten dom ma niezwykłą historię."

KARTA 3. CZARNOLAS

Co to za miejsce: muzeum słynnego polskiego poety Jana Kochanowskiego
Gdzie leży: w bardzo spokojnej i cichej okolicy
Dlaczego warto tam pojechać: dookoła muzeum jest wielki, zabytkowy park; to idealne miejsce, żeby odpocząć na naturze i uciec od głośnego miasta
Zdania pomocnicze: „Moim zdaniem Czarnolas jest super, ponieważ tam jest cicho i zielono."; „Wybieram Czarnolas, bo można tam odpocząć w cieniu wielkich drzew."

PODSUMOWANIE, ĆWICZENIA DODATKOWE | 5 minut
Lektor/ka koryguje wymowę przymiotników (np. literacki, a nie literatowy) i chwali osoby uczące się za wcielenie się w rolę ekspertki.

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami" realizowanego na UwB ze środków NAWA.

KARTY INFORMACYJNE DLA EKSPERTA (do wyboru)

PRACA DOMOWA

Wyobraź sobie, że jesteś asystentem lub asystentką dr Marty Nowickiej. Napisz krótki plan wycieczki dla turystów z zagranicy (ok. 40–50 słów).

- Wybierz jeden tytuł: *Mój literacki dzień w Polsce* lub *Mój literacki dzień w* ..... (wpisz nazwę miejsca, np. w *Zakopanem*).
- W Twoim planie napisz: dokąd pojedziecie, co będziecie zwiedzać, czyją biografię (historię życia) poznacie?
- Przydatne struktury: *Chcę zaprosić Was na wycieczkę do... | W weekend pojedziemy do... | Tam będziemy zwiedzać... | Zobaczymy dom, w którym mieszkał/mieszkała... | Poznamy historię słynnego poety / słynnej autorki / kompozytora... | To idealne miejsce, ponieważ...*

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami" realizowanego na UwB ze środków NAWA.

KARTA PRACY
POLKAst, odc. 2. *Literackie podróże po Polsce*

1 SŁUCHANIE (0:00 – 5:00)

ZADANIE B. MAPA MARTY NOWICKIEJ

Posłuchaj fragmentu podcastu i zrób krótkie notatki.

1. *Jakie konkretnie miasto lub region Polski jest teraz omawiane?*

   .....

   .....

   .....

   .....

2. *Jakie jedno słowo (przymiotnik) najlepiej opisuje to miejsce według dr Marty Nowickiej? (np. stare, zielone, tajemnicze)*

   .....

   .....

2 PRACA NAD SŁOWNICTWEM: GRAMATYKA W PODRÓŻY

ĆWICZENIE 1.

Stwórz przymiotnik od słowa w nawiasie i uzupełnij zdanie.

1. Sopot to miasto nad morzem. Uwielbiam (Sopot) ..... festiwale literackie.
2. Ta kawiarnia ma (Paryż) ..... klimat.
3. Adam Mickiewicz pisał piękne wiersze. To jest polskie dziedzictwo (literatura) .....
4. Dr Marta Nowicka bada (Zakopane) ..... szlaki pisarzy.

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami” realizowanego na UwB ze środków NAWA.

NAWA NARODOWA AGENCJA WYMIANY AKADEMICKIEJ

KARTA PRACY

POLKAst, odc. 2. *Literackie podróże po Polsce*

ĆWICZENIE 2.

Wybierz z nawiasu poprawny przyimek (lub zaznacz „–”, jeśli przyimka nie ma) i wpisz rzeczownik w odpowiedniej formie.

1. Dr Marta Nowicka bardzo często rozmawia o podróżach **[w / po]** (Polska)
   .....
2. Turysta chętnie przygląda się **[- / w]** (stary dworek)
   .....
3. Wisława Szymborska przez wiele lat mieszkała **[w / po]** (Kraków)
   .....
4. Lubię chodzić **[w / po]** (warszawskie kawiarnie)
   .....
5. Czesław Miłosz spędził część życia **[w / po]** (Ameryka)
   .....
6. Badacz literatury wierzy **[- / w]** (każde słowo)
   ..... pisarza.
7. Osoba ucząca się pilnie przygląda się **[- / na]** (rękopis noblistki)
   .....
8. Czy w wakacje pojedziesz **[w / po]** (literacki szlak)
   ..... na Mazowszu?
9. Nowoczesne biblioteki znajdują się dzisiaj **[w / po]** (każde duże miasto)
   ..... w Polsce.
10. Ten znany reportażysta podróżuje właśnie **[w / po]** (Dolny Śląsk)
    .....

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami” realizowanego na UwB ze środków NAWA.

KARTA PRACY
POLKAst, odc. 2. *Literackie podróże po Polsce*

ĆWICZENIE 3.

Wpisz wyrazy z nawiasu w poprawnej formie gramatycznej.

1. Dr Marta Nowicka opowiada w podcaście o (piękna Warszawa) ..... .
2. Turysta na szlaku intensywnie myśli o (stara fotografia) ....., którą ma w (plecak)..... .
3. Dzięki tej lekcji rozumiem, dlaczego poeci żyli w ..... (dworki).
4. Wisława Szymborska napisała wiele wierszy w (swoje mieszkanie) ..... w (Kraków) ..... .
5. Uwielbiam biegać i spacerować po (zielony park) ..... w Żelazowej Woli.
6. Juliusz Słowacki urodził się na dawnych Kresach, ale zmarł w (daleki Paryż) ....
7. Czy na (ta zagraniczna wycieczka) ..... szukać domu Adama Mickiewicza?
8. Ta mała księgarnia ukryta jest w (wąska ulica) ..... blisko rynku.
9. Dzięki polskim literatom w (te kawiarnie) ..... do dziś panuje niezwykła atmosfera.
10. Bardzo lubię czytać biografie i rozmawiać o (polskie autorki) ..... .

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami" realizowanego na UwB ze środków NAWA.

KARTA PRACY
POLKAst, odc. 2. *Literackie podróże po Polsce*

3 ROZMOWA W STUDIU – „GDZIE NA WEEKEND?"

ĆWICZENIE 4.
Wcielcie się w role. Jedna osoba to dziennikarz/dziennikarka, a druga to ekspertka – dr Marta Nowicka. Użyjcie poniższego banku zwrotów oraz wylosowanej karty informacyjnej, aby przeprowadzić wywiad.

ROLA A: DZIENNIKARZ/DZIENNIKARKA	ROLA B: EKSPERTKA
• Dzień dobry Państwu! Witam w POLKAście. • Pani Marto, mam pytanie. Gdzie warto pojechać na weekend w Polsce? • Dlaczego poleca Pani to miejsce? Co można tam robić? • To brzmi świetnie! Dziękuję za rozmowę.	• Dzień dobry! Dzisiaj chcę polecić... • Moim zdaniem warto tam pojechać, ponieważ... • Proponuję to miejsce, bo... • To idealne miejsce na weekend, ponieważ....

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami" realizowanego na UwB ze środków NAWA.

KARTY INFORMACYJNE DLA EKSPERTA (do wyboru)

KARTA 1. ŻELAZOWA WOLA

Co to za miejsce: dom, w którym urodził się słynny kompozytor Fryderyk Chopin
Gdzie leży: bardzo blisko Warszawy
Dlaczego warto tam pojechać: jest tam bardzo duży, zielony i piękny park; w soboty i niedziele można słuchać koncertów fortepianowych na żywo
Zdania pomocnicze: „Polecam Żelazową Wolę, ponieważ to blisko Warszawy.”; „Warto tam pojechać, bo w weekend można słuchać pięknej muzyki.”

KARTA 2. ZAKOPANE (HARENDA)

Co to za miejsce: tradycyjny, stary drewniany dom poety Jana Kasprowicza
Gdzie leży: na południu Polski, w wysokich górach (Tatrach)
Dlaczego warto tam pojechać: z okien domu jest przepiękny widok na góry; obok muzeum znajduje się klimatyczny, kolorowy ogród poety
Zdania pomocnicze: „Proponuję Zakopane, bo bardzo lubię polskie góry.”; „Warto zobaczyć Harendę, ponieważ ten dom ma niezwykłą historię.”

KARTA 3. CZARNOLAS

Co to za miejsce: muzeum słynnego polskiego poety Jana Kochanowskiego
Gdzie leży: w bardzo spokojnej i cichej okolicy
Dlaczego warto tam pojechać: dookoła muzeum jest wielki, zabytkowy park; to idealne miejsce, żeby odpocząć na naturze i uciec od głośnego miasta
Zdania pomocnicze: „Moim zdaniem Czarnolas jest super, ponieważ tam jest cicho i zielono.”; „Wybieram Czarnolas, bo można tam odpocząć w cieniu wielkich drzew.”

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami” realizowanego na UwB ze środków NAWA.

KARTY INFORMACYJNE DLA EKSPERTA (do wyboru)

PRACA DOMOWA

Wyobraź sobie, że jesteś asystentem lub asystentką dr Marty Nowickiej. Napisz krótki plan wycieczki dla turystów z zagranicy (około **40–50 słów**).

Wybierz jeden tytuł: *Mój literacki dzień w Polsce* lub *Mój literacki dzień w* ..... (wpisz miejsce).

W tekście napisz: dokąd pojedziecie, co będziecie zwiedzać i czyją historię życia (biografię) poznacie.

Przydatne zwroty: *Chcę zaprosić Was na wycieczkę do... | W weekend pojedziemy do... | Tam będziemy zwiedzać... | Zobaczymy dom, w którym mieszkał... | Poznamy historię słynnego poety... | To idealne miejsce, ponieważ...*

Scenariusze lekcji JPJO powstały w ramach projektu „Polski między językami" realizowanego na UwB ze środków NAWA.